

DIARI DE BUJA

SETEMBRE, 1980

BOLLETÍ INFORMATIU DE L'OBRA CULTURAL BALEAR PER ALS SOCIS
DELEGACIO DE BUGER: Carrer Major, 4, 1.er

CAPÇALERA

COLLITA D'AMETL·LES

Un any més, el pas inexorable del temps ens situa damunt unes dates crucials pels camperols mallorquins. Quan l'estiu comença a tirar les darreres coces, el fruit de l'arbre mallorquí per excel·lència, l'ametl·la, ja ha madurat i ha arribat el moment de la collita. Són unes dates que quasi tothom es sent camperol, i molts, no pagesos, són al camp per a recollir el fruit de l'arbre que en major nombre pobla les terres de la nostra benllogada Mallorca.

Endemés d'ésser l'ametl·la un element que reporta substancioses entrades de doblers a les economies domèstiques de la gent del camp i, endemés de donar feina a moltes de persones, que dit sigui de pas, cobren uns jornals que no estan gens ni mica malament. L'hauríem de constituir com a símbol de la nostra terra, perquè és un arbre molt lligat a ella, de tots és sabut.

Les tècniques de collita no han variat gaire amb el pas del temps, tant sols l'arribada de les teles fa una sèrie d'anys i quasi bé les més. Si bé també es provaren en campanyes passades "màquines de tomar". L'èxit de dites màquines pareix que no s'ha produït encara ara.

Es ocios xerrar del procés que segueix aquest arbre, perquè gairebé tothom el coneix, però del que forçosament hem de parlar és de la flor, encara que també ja se n'hagi parlat molt, se n'hagin escrit poesies... Però la realitat és que quan arriba el febrer, el camp s'adorna d'un color blanc i rosa, que transforma la nostra illa en un paradís de bellesa suprema, és la flor que ha fet acte de presència, flor que es transformarà en fruit i que serà collit a la darrerria de l'estiu i a l'entrada de la tardor, quan perilla ésser sorprès per una tempesta i perilla també agafar un bon remull.

Setembre 1980

PERE SIQUIER I ALEMANY

CAP A UNA EMISORA NOSTRA

Entre els qui s'han entregat amb cos i ànima a la tasca de recuperació de la dignitat del nostre poble i els qui, essent també membres d'aquest poble, demanen la pròpia identitat i amb consciència deformada es comporten com a grans prevaricadors, hi ha moltes divergències naturalment, però una fonamental diferència és ben palesa entre uns i altres i al nostre mode de veure les coses, aquesta greu distància, prové dels diferents nivells d'informació històrica i cultural, cosa que determina una gran diversitat a l'hora de fer un judici sobre un fet concret sigui particular o universal.

Seria mal d'entendre sinó el perquè uns ens sentim tan ferits, i tan sensibles als complexos d'inferioritat d'aquest poble que de cada vegada el fan caure més baix de tan negar-se a si mateix. Mentres que curiosament els nombrosos prevaricadors aquí viuen inconscients i pacífics o conscients i agressius per la seva immensa ignorància de les nostres coses més essencials.

Aceptàrem lleis que no havia fet el nostre poble com engolim mots que a uns els deixen tan ufans i satisfets com fan patir de mal d'orella i de mal de cor als qui, malauradament pocs, i amb males armes, els hem d'escoltar i observar de cada vegada més. Renúncia darrera renúncia es queixa el poble de patiment colonialista, de marginació, d'injustícia i d'oblit per part dels grans "pares de la Patria" que están a Madrid, però res més, cadascú queda a ca seva amb la bona disposició de queixar-se però fent lo possible perquè la cosa no mancabi sinó que es vagin donant passes i més passes de cap a la nostra mort cívica i natural més definitiva.

No és ben hora ja d'aprofitar medis i circumstàncies per fer més eficaços els nostres esforços encaminats sempre a fer topar la nostra gent amb la seva pròpia realitat cultural econòmica i política?

Pels qui malavetgen resistir l'envit de la despersonalització i

de la magror d'esperit, la possibilitat de disposar d'uns medis per poder arribar al tu a tu amb la gent més popular ha arribat el moment de la gran oportunitat, és possible legalment, amb la Constitució a la mà el demanar la concessió per deu anys d'una xarxa d'emissores comarcals a les Illes Balears i Pitiüesses.

I la Ràdio entra sense pagar entrada als racons més populars que resulten inaccesibles als diaris i fins i tot a la Televisió. La ràdio s'escolta avui molt més que fa uns anys, molt més que lo que podríem imaginar, per aquest motiu l'Estat exerceix el seu poder discriminant a uns i beneficiant uns altres, per això es mouen grans interessos econòmics i polítics per a aconseguir el seu control per això també sembla que d'una manera o altre s'ens hi vulgui borrar el pas.

I la ràdio es l'únic instrument assequible als nostres medis econòmics i socials, la ràdio no gasta paper, pot funcionar amb molt pocs costos de personal, l'inversió de capital es ínfima, comparada amb un diari o una revista i tota la nostra gent la podria entendre, se tractaria només d'escoltar i prou...

Quantes coses no trobarien el seu lloc dins la programació d'una ràdio nostra, grups teatrals, cantants, masses corals, acudits... tot un espectacle popular i autèntic cobraria vida i possibilita de subsistir i progressar.

A la par que una reflexió punxant objectiva i independent dels poders econòmico-polítics s'oferiria al poble per primera vegada a la Història.

PROMOTORA MALLORQUINA DE MITJANS DE COMUNICACIÓ, S. A. té aquesta xarxa d'emissores demanada pel nostre poble, el seu suport divers i popular li garanteix aquest servei patriòtic i independent.

Des d'aquestes planes d'aquest històric i mallorquiníssim "Diari de Buja" faig una crida a la col·laboració i al suport d'aquesta empresa que, si bé hi pensau, la comprendreu tan o més important que si de guanyar unes eleccions es tractàs.

CLIMENT GARAU

DIARI DE BUJA

“La Plaça de Sant Pere”, objectiu complit

L'any 1980, concretament el dia 29 de juny, festa de Sant Pere, serà una data puntual per a la nostra història. Un dels objectius que des de fa molts d'anys tenien els bugerrons, dedicar una plaça o carrer al nostre patró, es veurà realitzat. Aquest dia, després de l'Ofici, té lloc la inauguració de la Plaça de Sant Pere, a un dels racons més típics de la vila, al barri dels molins.

Es important, però, conèixer les distintes passes que donaren els nostres avantpassats per a arribar a n'aquest moment: retre homenatge al nostre patró, Sant Pere Apòstol, mitjançant la dedicació d'una plaça:

Projecte del batle Pere Josep Mascaró (1869)

No són pocs els projectes d'adecentament i alineació de certs carrers —carrer major, Es pou nou,...— que tingué el batle, Pere Josep Mascaró, al llarg dels anys al front de la Casa de la Vila. A l'Arxiu Municipal hi trobam un plànol¹ “Partido de Inca. Búger. Alineación y rasante de la Calle Mayor. Proyecto”, obra de l'arquitecte de districte, Don Miquel Rigo y Clar, datat el 18 de maig de 1869, i aprovat en sessió de 15 de febrer de 1871, per la Diputació Provincial.

A aquest plànol apareix la “Plaza de San Pedro”, situada davant l'Església, ultrapassant el lloc Sagrat, amb unes mesures un poc considerables: 32'30 m. de llargària per 24 m. d'amplària. Com es pot comprovar hi havia unes cases entre elles la Vicaria, Ca'n Bo, que no les quedava més remei que reular. A l'altra costat no era tan problemàtic, doncs a Ca Dya. Mariana —Avui Bar Parroquial— aleshores no estava edificat, figurava com a “Jardin”.

No hem pogut trobar a les actes del Consistori d'aquell temps si s'aprovà aquesta dedicació, ni tampoc els motius que impediren tal realització. Ara sí que podem constatar, com acabam de veure, un intent de dedicar una plaça del nostre patró.

Realització del “pati de Sant Pere” (1943)

No és exagerar afirmar que un dels Rectors més dinàmics que ha tingut la nostra Església ha estat Mn. Miquel Pol i Ordinas (1939-1947), natural de Consell. Són moltes les obres i reformes que es realitzaren al llarg dels seus vuit anys de rectorat; i totes elles han quedat ben espinzellades a l'Arxiu de la nostra Parròquia.

Coincidint amb les obres d'enrajolament de l'Església —principis de 1943— i veient la manca de lloc adient pels al·lots de la Doctrina, demana permís al Bisbe Miralles per convertir el Cementiri Vell a aquest fi; el nom del qual seria, a partir d'aleshores, “pati de Sant Pere”.

L'ànima d'aquesta obra, com molt bé fa constar Mn. Pol, al Llibre “Memorias y notas”², fou Mn. Joan Ferrer i Alemany “es capellà Pau” que llavors es trobava a Búger en període de convalescència. Ell se'n cuidà de “replegar fondos, de fer rifes i de dirigir els al·lots a la sortida de l'escola”, els quals desmuntaren la paret de pedres que separava el Cementiri del passadís que enllaçava el carrer Major amb el barri d'Es Molins.

Una vegada anivellat el terreny “s'han tret els restos i les han depositat en les tombes de l'iglesia, encara que no tots, i unit ab l'antic sagrat, ha quedat un pati airós que dona eixamplitud a la vista i esbeltés a l'iglesia”³, com afirmarà el Rector Pol. Allà s'hi feren un frontó, un escenari “gran i espaiós” just arran de Ca Dya. Mariana, “que permetís realitzar en ell funcions grosses ab tota comoditat” a més d'espais verds.

Encara que aquesta obra, un cert temps després dugué conflictes entre la Parròquia i els veïnats del barri dels molins, degut a males interpretacions de la col·locació de barreres per a aturar el pas, el que sí volem destacar és la dedicatòria d'un pati o placeta a Sant Pere.

L'escultor Joan Reus obsequia una talla de marès de Sant Pere (1972)

El dia de Sant Pere de l'any 1972, impulsat per la recent constituïda Junta Econòmica Parroquial, al front de la qual hi trobam l'Amo En Pere Antoni Rotger, Serrano, té lloc la benedicció d'una petita imatge de pedra de Santanyí, que representa Sant Pere, obra de l'escultor local Joan Reus. Aquesta talla la col·loquen al nínxol que ja hi ha al portal lateral de l'Església, conegut com “es portal dets homes”, el qual acabava d'esser adecentat.

Acabat l'Ofici —llegim al Llibre de Memorias y notas”, ja esmentat⁴— presidit per Mn. Miquel Siquier i Pons, Rector-Arxiprest de Lluçmajor i assistit per Mn. Miquel Femenia Perelló, Rector-Arxiprest de Campanet; així com pel Rector Mn. Joan Pastor i el Vicari Mn. Pere Crespi, sortiren damunt Es Sagrat per a beneir una petita imatge de Sant Pere, juntament amb les Autoritats, al front de les quals s'hi trobava el batle, Jaume Pons.

Aquesta escultura, a partir d'ara servirà per a donar nom a n'aquest portal, “es portal de Sant Pere”.

El batle Rafel Reus i l'intent inacabat

Mentres s'efectuava la reforma d'Es Sagrat (1977), el Consistori discuteix la necessitat de dedicar una plaça o carrer al patró del poble i titular de la parròquia, Sant Pere Apòstol. La totalitat dels membres no hi posaren cap objecció, però no arribaren a concretar mai de si la plaça a dedicar-hi era la de davant o la de darrera l'Església.

Quan aquest Ajuntament se n'adonà ja acabava el seu mandat i deixaren la cosa a l'aire, mig embastada, sense que aquesta qüestió figuràs a cap Acta⁵.

Inauguració de la “Plaça de Sant Pere”

Entrat el nou Consistori demòcrata, abril 1979, es proposa, entre altres objectius prioritaris, reformar i adecentar la plaça de darrera l'Església, coneguda vulgarment com a “placeta de ses monges”, i dedicar-la a Sant Pere.

Acabat l'Ofici de Sant Pere d'enguany tingué lloc la inauguració entre el so de les xeremies i l'amollada de cohets. El batle, Miquel Amengual Capó, declarava inaugurada la plaça amb aquestes paraules: “Benvolguts veïns del poble de Búger: Després d'haver assistit a l'Ofici Solemne de Sant Pere, al qual crec que tots nosaltres n'estam orgullosos de tenir-lo per patró, ara en aquest moment anam a fer l'inauguració d'aquesta placeta que, gràcies a una ajuda del Consell i un petita aportació municipal ha estada

(Acaba a la pàgina següent)

¹ El meu amic, Rafel Reus i Rios, m'ha deixat una fotocòpia d'aquest esmentat plànol.

² Llibre “Memòries y notas”, n.º 77, pág. 34. Arxiu Parroquial.

³ Ibid, pág. 36.

⁴ Ibid, pág. 78.

⁵ Les informacions aparegudes a la premsa local d'aleshores testimonien aquest fet. Cfr. “Ultima Hora” 9 de setembre 1976, pág. 9. “Dijous” 16 de setembre 1976, pág. 6.

NOTES PER A LA PETITA HISTORIA

El conflictiu Pont de Sa Llebre*

Al "Diari de Buja" corresponent al març d'aquest any publicarem certes notícies que es referien a diversos aspectes entre el terme de Búger i Sa Pobla i més concretament a unes diferències sorgides entre els dos Ajuntaments pel motiu d'unes quantitats no satisfetes per la construcció del pont de Sa Llebre. A tot el que dèiem, hi podem afegir noves aportacions que hem pogut treure a llum.

El 3 de març de 1882, D. Tomàs Fàbregas de Medina, del Govern de la Província, Secció de Foment, Negociat Camins Veïnals, tramet al Batle de Sa Pobla, un escrit còpia del que el Batle de Búger havia enviat al mateix temps en data de 28 de Febrer anterior, referint-se a un ofici rebut del Batle de Sa Pobla i que aquest li havia adreçat el 18 del mateix mes, del qual es dedueix que l'Ajuntament de Sa Pobla es queixava de què els vianants que transitaven en carruatge pel tros de carretera que corresponia a Búger i que enllaçava ambdues poblacions es trobaven amb tantes incomoditats i molèsties que les titlava de descuidats i abandonats.

Davant això, és natural que l'Ajuntament de Búger se sentís ofès i retreu una vegada més el fet de la construcció del pont de Sa Llebre entre els límits d'una vila i l'altra on els pactes de cooperació i contribució amb el paga-

ment a mitges no foren complits pels poblers, al·legant, com ja vérem pel text a què ens hem referit al començ d'aquest article, que no hi havia consignació en pressupost, no quedant altre remei als de Búger que anticipar tot el cost de les obres esperant que l'any pròxim pagassin els de Sa Pobla la meitat de l'import de 60 carretades de cantons duits de les canteres de Vinromà del terme de Muro. Així i tot, sabem que a les hores, no havien, els de Búger, pogut cobrar pel mateix assumpte ni un sol cèntim.

Afegeix el Batle de Búger que a l'Ajuntament de Sa Pobla pareix que les ha passat per alt totalment, l'estat dels camins veïnals i que s'equivoca i ho capgira. Per demostrar-ho diu que basta que girin els ulls al camí directe que uneix les dues viles i quedarà ben clar que el qui té el tros intransitable és Sa Pobla, puix que és impracticable per tots conceptes, servint l'esmentat camí per a dipòsit de tota casta d'enderrocs, ultra ser un focus d'immundícies; que observin les repetides vegades que hem hagut de cridar l'atenció sobre aquest punt i no precisament per culpa nostra sinó més bé per la deixadesa i desatenció que l'Ajuntament de Sa Pobla ha exercit i practicat pel que fa al trajecte d'aquest camí públic. Més valdria idò que l'Ajuntament de Sa Pobla complís amb totes les obligacions abans que queixar-se sense raó.

Es molt natural que els de Búger es defensassin davant les envestides i les retorçudes comunicacions del Batle de Sa Pobla i demanaven al Governador Civil que adoptàs les mesures escaients per tal de llimar les diferències entre un poble i l'altre.

Per altra part, el Govern Civil es dirigeix al Batle de Sa Pobla dient-li que li manifestàs el que hi havia sobre les acusacions fetes

amb tota lògica pels de Búger i perquè al cap i a la fi es pogués arreglar el camí objecte de tals discrepàncies.

***

Hem comentat extensament les comunicacions existents entre el dos Batles, de Búger i Sa Pobla, i a la vegada entre el Govern Civil i aquells.

Vist tot aquest marruell al cap de quasi Cent anys, potser ens faci certa gràcia pensar que els caps de la Vila s'acusassin l'un a l'altre i volguessin justificar la seva interessada postura. Quin temps era aquell que podien perdre temps amb futeses i galindaines! Un fet és evident. Existia un picapunt entre les dues viles i més aviat que la conveniència comú es considerava al quedar bé davant el poble i tenir bo i esser més autoritat un que l'altre. Canta tot el que vulguis! que jo faré tot el que me convenga, pareix que era la postura del Batle de Sa Pobla qui recriminava al de Búger. Tanmateix, aquest, tot carregat de raó no hi veia altra solució que la rabiola i la protesta a l'Autoritat Provincial per a poder frenar l'entortellada actuació d'aquell i fer anar pel solc els regidors de Sa Pobla. En canvi, el Batle de Búger diria: No perquè cregueu esser més que jo volgueu empipar el meu poble.

El fet evident era que a l'any 1882, Búger seguia sense cobrar ni un cèntim del que s'havia pactat quan la construcció, (l'any 1875) del pont de Sa Llebre.

BARTOMEU SIQUIER SERRA
Metge

Sa Pobla, Agost de 1980

* Carpeta de Correspondència.
Oficis del mes de Març de 1882.
Arxiu Municipal de Sa Pobla.

(Ve de la pàgina anterior)

adecentada, a pesar de què encara hi manquin quatre detallats, perquè els vellets del nostre poble tinguin un lloc per passar-hi una hora. I com que sempre ho hem confiat tot al nostre patró, li donam el nom de "Plaça de Sant Pere".

L'acte acabà amb un refresc ofert a tots els assistents i el cant dels Goigs de Sant Pere.

A partir d'enguany la nostra vila conta amb una nova plaça dedicada al nostre patró; aspiració realitzada.

JOAN PONS I PAYERAS

BUGER

1240, juny.—El bisbe de Mallorca estableix a Carbonell de Pax dos trossos de terra a l'alqueria dita Búger, en el terme d'Inca, a la partida dels homes de Barcelona, a cens de 12 diners i delme. Confronta amb honor de Bernat de Rubí, camí i torrent.

BSAL, XIII, pàg. 223.

1242, agost.—Asbert Arcó i muller Guillem estableixen a Pere Gil de Palauverdera, 4 jovades de terra, de les quals n'hi ha tres tengudes en alou a la porció dels homes de Barcelona, i una per compra feta a Ferrer Llull, també en alou, a l'alqueria dita Búger. Farà cens de la vuitena part dels fruits, excepte hortalissa, i un parell de gallines per arbres i oliveres.

ARM, Prot. 342, f. 89.

1280, gener.—Pere Corró i muller Ermessenda d'una part, i Pere Puig, Jaume Puig, fills a d'Ermerssenda i Pere Puig, difunt, d'altra part, fan composició i divisió de béns en presència dels prohoms: Pere de Pontons Guillem Castelló, Joan Capó, Pere Tartre i altres. Pere Corró muller Ermessenda reben l'honor que tenen a l'alqueria de Búger, terme d'Inca, és a dir, cases, farraginals i figuerals. Pere, Jaume i Andrevà Puig prenen la part de l'honor i cases a l'alqueria Huyalfàs, tengut a tasca i cens d'un parell de gallines en nom de Blanca, muller de Berenguer de Montcada.

ABM pergamins A-XIII, n.º 54.

De Separata
de Fontes Rerum Balear
Vol, II (1978) núm. 3
de R. ROSSELLO VAQUER

Ara fa 100 anys:

Realment són 104 anys els que han passat des de que s'instal·là a Búger la Congregació de les Agustines —dia 16 de maig de 1876—.

Arribaren i s'instal·laren en el n.º 11 del carrer del "Rosario", conegut per "ca don Jordi" o ca s'homo de Son Costa, —avui habitada per madò Joana Cartera—. En aquesta casa hi visqueren fins a l'any 1892, any en el que passaren a residir en el nou convent, situat en el carrer dels Molins, fins que deixaren Búger el 21 d'agost de l'any 1970.

Foren les fundadores: Sor Càndida Alemany i Sor Imelda Carrió.

Hem de deixar constància del fet de que, quan va arribar aquesta Congregació a Búger, ja hi havia altres monges de Sant Vicenç de Paül, que feien de mestres, les quals se n'anaren quan vingueren les Agustines.

Ara fa 50 anys:

- El dia 23 d'agost de 1930, vingué aprovada una assignació a una família nombrosa de Búger. El cap de família era l'Amo'n Gabriel Socias Mayol, de Ca'n Moret. L'anunci de dita informació venia a la "Gaceta" de Madrid.

- El mateix any 1930, fou tancada la taverna de Sa Carretera, lloc de pas quasi obligat dels campaneters que venien a Búger o anaven a treballar a Sa Pobla. Aquesta taverna era propietat de l'Amo'n Jordi Pericàs, "Banyeta", oberta l'any 1922 a Ca'n Bover i després traslladada a Ca's Poll.

- També aquest any i amb motiu de la canonització de la Beata Caterina Thomàs, tingueren lloc a Búger uns dies de festa grossa dedicats a la Santa mallorquina. Un dels actes més concorreguts i que més cridaren l'atenció, fou la processó que recorregué tots els carrers del poble, els quals estaven ben endiumenjats amb murta, palmeres i altres herbes, la mateixa cosa que les façanes de les cases.

A la processó hi figuraven varies carroces, una representava una barca de pescadors, una altra un avió (quina relació hi pot haver entre un avió i la Beata?) i una altra una sínia. Els constructors de dites carroces foren l'Amo'n Felip Fuster i En Pere Rodó, que aleshores treballava de moço amb l'amo'n Felip; foren construïts al pati i portassa des molí de Sa Torre.

- El mes de setembre d'aquest mateix any 1930, l'Ajuntament acordà pagar a l'Amo'n Joan Siquier Capó, la quantitat de 10 ptes. per una comissió efectuada a Ciutat, per haver assistit en representació de l'Ajuntament, a les festes celebrades en honor de Santa Caterina Thomàs, el passat dia 27 de juliol.

Avui dites comissions se'n van a 2.000 ptes. al dia.

M. P. B.

Equip coordinador del "Diari de Buja":

Aquest és l'elegit equip redactor del nostre butlletí:

Bartomeu Torrens Torres
Joan Pons Payeras
Miquel Pericàs Bueno
Joana Escalas

A l'acomiadament del Rector Jaume Puigserver

El passat dia 10 d'agost fou una data puntual per a l'Església de Búger. Mn. Jaume Puigserver Capellà, després de servir la nostra comunitat eclesial per espai de sis anys, s'acomiajava dels seus estimats feligresos; a la vegada, Mn. Guillem Ramis Feliu, també frare franciscà, natural de Llubí, de 36 anys d'edat i pertanyent a la comunitat de religiosos de Sant Francesc d'Inca, prenia possessió com a Rector.

Creim que ara és un bon moment per a fer balanç de la tasca desenvolupada pel ja passat Rector Puigserver, sabent però molt bé el risc que correm a l'hora d'analitzar la feina d'una persona, i més si es tracta d'un capellà, ja que no es pot valorar per les obres materials que hagi duit a terme. Ara bé, donat que moltes d'elles són de trascendental envergadura, per fidelitat a la història, ens atrevim a enumerar-les:

- Abans d'acomplir-se un any d'estada entre nosaltres, el dia de Sant Pere de 1975 es beneïen les obres de reforma del presbiteri.
- Tota la teulada del Saló Parroquial la troba "cau no cau", mesos més tard es trobava completament renovada.
- La situació del Convent de les monges agustines era deplorable. Davant l'escàndol que això significava pels bugerrons i, a la vegada, impulsat per la manca de locals de què disponia aleshores la Parròquia, feu les degudes gestions amb el Consell General de la Congregació per a solventar-lo. Avui el Convent està ben adecentat i es propietat de la Parròquia.
- De comú acord amb el batle i diputat Provincial, Rafel Reus Rios, es dugué a terme, l'any 1977, la reforma de "Es Sagrat", patrocinada tota ella per l'ex-Diputació Provincial.
- El campanar es trobava en una situació gairebé crítica. La millora i col·locació d'un parاللamps es realitza l'any 1979.
- Empès per Mn. Miquel Siquier i Pons, natural de Búger, aquest darrers mesos s'ha restaurat l'orgue, veritable joia de la nostra Església.

L'ordre espiritual —pla sacramental, catequètic, litúrgic...— ens llenega per a poder judicar en coordenades humanes la tasca realitzada per Mn. Jaume. Simplement volem constatar que no estigué assegut mans plegades. Qui més qui manco sap com trobà la Parròquia, per enllà de la tardor del 74, i com l'ha deixada.

Adéu, Mn. Jaume, i que no perdi mai el coratge i el bon humor.

REDACCIO

Recordant a Cala Aguila

Coronada diadema,
zèfir que porta remor,
l'aurora canta, il·lumina,
ton moviment el color.

Vestit adornat de púrpura,
balsàmic, vessa oh divi!
aromatitza, embalsama,
camina, dez gentil.

L'enfós surt de la caverna
per rendir-te honors estima;
l'arbolada, el niu de S'Aguila,
la tempesta: Crits de vida.

Les roques feren presència,
les aigües d'espectador,
allà dalt la serralada,
més amunt l'horitzó.

BERNAT FORTEZA

Ahir:

Aquest mes s'acompleixen 10 anys des de que deixaren el Convent les monges agustines. Des de 1876, fins al setembre de 1970, a aquestes monges havien desenvolupat una magnífica tasca social al nostre poble, sobretot de cara als malalts i infants. Els bugerrons sentiren molt aquesta fuga; encara hi ha qui té esperança que un altre dia tornaran les monges a servir al poble. Que així sigui.

Avui:

El passat 6 d'agost moria a Ciutat de Mallorca, als 73 anys d'edat, el qui fou Rector de Búger els anys 1947 i 48, Mn. Bartomeu Ferrer i Ordinas.

El defallit Rector era natural de Consell i malgrat el poc temps que estigué a Búger —uns quinze mesos— deixà petjades prou fondes d'estima a la nostra Església. Que Déu li hagi apremiat el seu treball.

Demà:

Segons esteim enterats el proper dia 8 de desembre tindrà lloc l'estrena de l'orgue de la nostra parròquia, després de la restauració de que ha estat objecte. En aquest acte, hi prendrà part l'orquestra Sinfònica de la Ciutat de Palma, baix la batuta de Julio Ribelles.

M. P. B.

¡Hala, Madrid!

El passat mes d'agost, com cada any, va tenir lloc a Ciutat el torneig Ciutat de Palma de Futbol. Aquest any fou el Realíssim equip de la capital el convidat d'honor. La final, esperada i quasi preparada es va celebrar un dissabte a la nit, una nit farragosa de calor, humida com una petjada d'aigua. L'Estadi Lluís Sitjar estava ple de gom en gom. Gairebé trenta mil persones s'arplegaren per a poder veure un partit de futbol de primera qualitat. Entre ells, jo mateix, acompanyat del meu fill de 7 anys, apassionat pel porter basc Arconada. No he fet quasi mai cròniques esportives ni és la meua intenció començarles a fer ara. Només voldria assenyalar que, dins l'Estadi, envoltat de gent pertot arreu, en vaig sentir més totsol que mai. Dins un torneig que vol portar el nom de la capital de l'illa, era pràcticament impossible escoltar una sola paraula amb la nostra llengua. El ¡hala Madrid! ressonava pels quatre indrets de l'Estadi i el suport que rebia l'equip de "La Meseta" del públic present, era absolutament total. Jo voldria que el lector d'aquest petit article pogués fer un esforç per entendre que el meu comentari vol sortir absolutament de l'aspecte esportiu. Més ben igual constatar, —vull dir que no em sap gens ni mica de greu— que el Realíssim Madrid va jugar molt millor que l'equip de Sant Sebastià. Això per a mi, és el que menys importa. El fet, preocupant avui aquí, és que un equip com el Madrid, amb tota la seva càrrega de significació centralista, amb el seu funest tarannà de favoritismes de tota mena, sigui poc menys que un equip heroic pel mallorquinet del carrer que una nit d'estiu es gasta mitja setmana per a veure un partit de futbol. Això tan sols pot significar dues coses: o que dins el Lluís Sitjar no hi havia cap mallorquí, ni un, la qual cosa voldria dir que estam invadits, o que els mallorquins que hi havia aquell dissabte estavan acollonats, esporuguits i venuts, lo que significaria que estam colonitzats. I francament, jo no se el que és pitjor. En qualsevol cas, com a anècdota significativa, podríem dir que el marcador electrònic, el lloc del Real Madrid, era el de "Equipo Local".

Per mi, per malament que vagi això de l'autonomia, encara en tindrem molta més que la que ens mereixem.

MIQUEL SEGURA

Homenatge als nostres ancians

Des de fa vuit anys, concretament des de que En Rafel Reus i Rios prenia possessió com a batle de Búger, octubre 1972, un dels actes més familiars i emotius de les festes patronals, és l'homenatge que es retr als nostres ancians, l'horabaixa del dia de Sant Marçal.

Enguany l'acte contà amb la presència del Sr. Bisbe Francesc Planas i Muntaner i el poeta pollencí Miquel Bota Totxo, a més de l'actuació ja coneguda de la glosadora local Joana Serra, Cartera. Heus aquí alguns dels seus glosats:

A Búger fa vent i oratge
no sé si ho haveu reparat,
es banc aficionat
als vells de tercera edat
les fa un gran homenatge.

Si el batle em dona permís
i s'Ajuntament també,
ara jo saludaré
a tots els vellets els diré
que els anys les passen de llís.

Jo no me'n paig de ravons
la vos faré un poc granada,
per anar a menjar ensaïmada
correu com a saltigons.

De s'ensaïmada vull dir
m'ha sortida vertadera;
demà vindré amb sa somera,
cada un davant ca seva
me'n donareu un bocí.

Lo que he dit és ben ravó,
s'ensaïmada vull deixar,
i en es rector vull pegar,
que un dia es va embarcar
i ja torna esser bugerró.

A Alcúdia venen cols floris
i enciam bo quan n'hi ha.
Es rector es va embarcar

i tot el temps que va faltar,
mai mos va enviar memòries.

Una altra jo en vull cantar
i escoltau lo que vull dir,
el Bisbe Planas és aquí
i ara el vos vull presentar.

Senyor Bisbe escolti aqueixa
que le diré en mallorquí,
un altra pic va venir
i de vosté hem vaig despedir,
i ara ja torna esser aquí
i estic tota satisfeta.

Si jo tenc coneixement
seré una filigrana,
digau, Visca Na Joana!
s'Alcalde i s'Ajuntament.

Sabeu que diu Na Cartera
que enguany hi ha pocs billets,
amb dos trons! tres cohets
feim ses festes de Sant Pere.

Sa meua veu no s'espanta
gràcies a Déu puc xerrar,
l'any qui ve pogueu tornar
tot el personal que hi ha
i Na Joana darà branca.

JOANA CARTERA

30 juny 1980

ESCOLA I POBLE

Crec necessari d'analitzar la problemàtica de l'escola. Es un tema de vital importància del que n'hem de prendre consciència tots, per anar creant un futur distint i millor. La situació i funcionament de l'escola han de passar per una profunda transformació de les arrels.

L'home de demà, l'home que s'ha de responsabilitzar del futur no tan llunyà, s'està forjant a l'escola. Cal que els mestres s'esforcin per a renovar i adequar l'ensenyament a les circumstàncies i condicions objectives que l'alumne ha d'afrontar diàriament, per lo qual necessita una ajuda, una clara orientació, per a encertar el camí i la direcció.

El que em preocupa és que l'escola és un aparell ideològic de l'Estat i en conseqüència un instrument que està al servei dels de dalt, de la burgesia. Això vol dir que s'està reproduint la ideologia burgesa i competitiva, amb un fort ingredient d'autoritarisme i repressió.

S'està adoptant un sistema educatiu unidimensional, de direcció única. Ens ensenyen l'adaptació a una societat injusta, insolidària i alienada. Hem après a veure el món amb conformisme i submissió de tal manera que ens sembla que tot ha de continuar així com està i acceptar el que ens planifiquin, el que decideixin per nosaltres. L'escola ha d'educar al jove de tal manera que no resti passiu i resignat, sinó que solidàriament cerqui que el món sigui diferent, molt més humà.

Un altre problema delicat i greu és el de la massificació dins l'ensenyament. D'aquesta manera mai pot resultar una educació qualitativa i alliberadora. Amb una escola tant massificada el que passa és que fa poques ganes d'estudiar i queda molt empobrit tot el que fa relació a l'aprendre a pensar, practicar el raonament i orientar-se cap a una objectivitat. El que fa és accentuar molt més intensament aquesta sensació de competitivitat, de voler estar damunt l'altre. I per desgràcia, tot aquest context no contribueix gens a crear un home nou, segur d'ell mateix i amb una capacitat crítica. Dins aquest context el

jove s'allunya de la solidaritat i la cooperació.

Necessitam una escola pública, gratuïta i democràtica que estigui en funció de les necessitats de la classe obrera i camperola, lligada a les necessitats culturals i educacionals del nostre poble. Hi ha d'haver una connexió, una adequació entre ensenyament i vida, un apropament de l'escola vers el poble, per a no crear més persones frustrades i no engendrar tants de fracassos escolars. No hem de permetre que s'empobreixi el futur escolar i que s'institucionalitzi la incultura.

L'escola ha d'ensenyar la llengua pròpia i en la pròpia llengua. Crec que patim una forta i asquerosa alienació cultural, una crisi d'identitat. Ens han violat el cap i la llibertat. Ens han atrofiat el cervell perquè ens han ensenyat a menysprear lo nostro fins a tal punt que a vegades hem sentit vergonya de ser mallorquins. Arribaren a crear-nos un sentiment d'inferioritat. Patim una greu crisi d'identitat, però tenim alternatives. El que cal és que siguem més conscients de quin paper hem de jugar dins la història i ésser conseqüents amb dignitat i maduresa, sense complexos.

La llengua va unida a la Història d'un poble, a la lluita dels homes d'aquest poble. Si s'empobreix la nostra llengua, també s'empobreix el nostre poble. Per lo tant, hem de defensar col·lectivament la nostra llengua, la nostra sang.

Hem de fer prevaler la defensa de les nostres característiques, les nostres peculiaritats, les nostres diferenciacions. Hi ha hagut sempre una manca de consciència de que som poble i que tenim una història pròpia. Cal cercar d'una manera objectiva i crítica el mètode interpretatiu per a entendre millor el nostre món, el nostre origen. Hem de conèixer la nostra Història i la nostra cultura per a poder construir el futur positivament, d'acord amb les nostres característiques diferenciadores. Per això, és necessari veure-ho baix un caire estructural i entendre els aspectes i modes de producció i d'explotació, sempre tenint molt present els condicio-

naments i motivacions de cada mode de producció i d'explotació.

En definitiva, hem de lluitar solidàriament per aconseguir una escola que proporcioni uns continguts científics, útils per a analitzar críticament la realitat i que prepari a homes que han de poder ser amos del seu destí històric, amb criteris propis, capaços de donar solució als problemes i interrogants que inquieten i preocupen a l'home d'avui. Una escola que ha de crear homes que sàpi-guen pensar, sentir, estimar i interessar-se pels problemes dels de més abaix, amb sensibilitat.

Cal una escola que ens ensenyi a questionar críticament els diversos aspectes de la vida i que fomenti veritablement la imaginació, la creativitat, el sentit d'identitat i formi homes capaços de "ser" persones adultes, crítiques, solidàries i responsables. Llitem per una escola arrelada dins la nostra realitat social i cultural, al servei del nostre poble de Mallorca.

TOMEU TORRENS TORRES

Setembre 1980

CASA DE LA VILA

Ens és plaent felicitar a l'Ajuntament per haver acceptat el prec que des del nostre "Diari" se li feu per a que fes desaparèixer el femer que hi havia abaix de Sa Vinyeta, al costat de la carretera de Búger-Sa Pobra.

Aquest estiu han estat col·locats un parell de taulells d'anuncis, a diferents llocs estratègics del poble, a fi que els bugerrons se'n puguin adonar dels bans i notificacions de la Casa de la Vila.

El passat mes de juny prenia possessió el nou secretari de l'Ajuntament, la Sra. Margalida Lliteras Costa, la qual s'incorporà al nou destí el dia primer dels corrents. Segons se'ns ha estat informat, dedicarà dos dies a Búger i 4 a Campanet. Li desitjam una felix estança entre nosaltres.

FESTES PATRONALS

Com tots voltros sabeu, els dies 28-29-30 de juny, el nostre poble està en festes, les festes dedicades al seu sant patró Sant Pere.

Des de fa uns anys, han anat decaient d'una forma lamentable. Els motius eren distints i variats. Aquest any sembla que han anat millor que l'any passat.

Els programes d'aquest any, han estat fets per gent que sap lo que fa. Lo que ha ressortit més d'aquest programa de festes, han estat els actes culturals i de diversió per a la gent menuda.

Tot això és motiu suficient per a que des d'aquestes pàgines felicitem als organitzadors i a l'Ajuntament que amb la seva ajuda ha fet possible que el poble hagi recuperat unes festes que pareixia anaven desapareixent.

MIQUEL PERICAS

Exposició fotogràfica de 100 anys d'història de Búger

L'acte social més trascendental de l'any, ha estat aquesta exposició de fotografies que es desenrotllà des del 28 de juny fins el 30 de juliol.

Foren exposades 180 fotografies de 18 x 24 i tenien com a data inicial l'any 1892. En aquestes fotografies es varen poder contemplar els avis, pares i actuals generacions.

Hi va haver comentaris, distints i per a tots els gusts, pels organitzadors i especialment pel promotor de l'exposició, el nostre amic Miquel Pericàs.

Durant tot aquest temps que s'exposaren les fotografies, hi va haver una assistència d'un 4.000 pesrones, lo que suposa un èxit per als organitzadors de l'O. C. B. de Búger.

Una vegada més agraïm la seva col·laboració a tots aquells que han fet possible aquest acte cultural tan simbòlic i nostre.

LA REDACCIO

NECROLOGIQUES

Recentment hem perdut dos amics de la música i de la cultura. Ens referim a l'Amo'n Miquel Siquier Payeras i l'Amo'n Miquel Payeras Martí, els quals han mort als 81 i 79 anys respectivament.

Dos amics que feren possible durant molts d'anys el que la nostra vila gaudís d'una Banda de Música (1909-1939) i augmentàs considerablement l'afició musical dels bugerrons.

Per a ells guardarem sempre el millor record i amb el major respecte els desitjam un etern descans, a la vegada testimoniam als seus familiars al nostre sentit condol.

Jaume Perelló Planas

Hem perdut a un amic, i a un gran admirador del Diari de Buja, des de la publicació del seu primer número.

Va rebre la nostra publicació —era un home molt interessat per tot allò que tingués relació amb la cultura i la política—. Fou Tinent de batle de Santa Margarida en temps de la II República.

Tenia molts d'amics a Búger, ja que les relacions amb el nostre poble venien d'antic (el seu germà Josep, va ésser el metge titular durant uns quants d'anys).

El passat més de juliol, concretament el dia 21, morí en el seu poble nadiu de Santa Margarida. El més grat record és per a ell, i enviam una mostra de condol a la seva família.

Jaume Capó Capó

S'ha mort quan li faltaven cinc dies per a fer els 78 anys. Havia nat a Búger, però a l'any 36, quan s'inicià la guerra civil fou empresonat, lo que tingué com a conseqüència el seu allunyament del nostre poble tot aquest temps. Malgrat tot, una de les coses que més desitjà, fou el poder ésser enterrat en el seu poble nadiu.

A principis de l'any 36, fou el fundador i President de l'U. G. T. a Búger fins el 18 de juliol. Realitzà una tasca molt positiva, sempre defensant a la classe obrera.

Descansi en pau, el company que no obliden mai, i el nostre sentit condol als seus familiars.

EN PAU DESCANSIN

Quan le muntanya es crema...

Es trist i a la vegada tràgic l'espectacle que un dia sí i l'altre també contemplam quan anam per les nostres carreteres, tant insulars com peninsulars. Quelcom trist i tràgic veure convertit en cendra la majoria dels boscos de les nostres muntanyes, que endemés de la seva riquesa i bellesa, és part sustancial del nostre respirar de cada dia: quelcom trist i tràgic veure tot aquest caramull de cendra amb aquesta ja normal indiferència que patim enfront de tot el que ens sembla "irremeiable". "Quan la muntanya es crema alguna cosa teva es crema". Així resa l'eslogan que de tant vertader, s'ha fet quasi pesat. ¡no! No es crema res nostre, no ens importa, ens hem deslligat completament de tot allò que feia bo i bell el viure. No ens importa que es cremi, que es destrueixi, que es manossegi, que es robi, que es mati!

Ens hem fet trons de tot i res ens importa, ni la riquesa de la muntanya ni la de la vida... dels demés.

¿Què ens passa? Més que Celtsfers ens assemblam a un grapat d'ovelles.

¿Què ha estat de tots nosaltres? Deixem a una banda la política i els colors, però si ens queda quelcom de valor o de vergonya al nostre amari, treguem-ho a relluir, però de pressa perquè si seguim amb la tàctica de l'estructe, de deixar fer, quan volguem, serà massa tard. ¿On són els nostres valors, els nostres talents, la nostra tan escainada "raça"? No podem tolerar mans aplegades, que es cremi, es robi, es manossegi, es mati, per acabar amb una invocació als "Drets Humans", ¿drets a què, per a què, i per a quines persones?

Tenim dret a viure, hem de viure... i deixar viure, treballar i deixar treballar perquè el món segueixi essent alguna cosa més que un immens bosc que dia a dia es va cremant i desapareixent; doncs el que es crema, el que es roba, el que es manosseja, el que es mata és el nostre propi ésser, els nostres valors humans, els nostres sentiments, els nostres germans, i a tot això, ho hem de defensar amb unghes i dents, si no, les advenidores generacions amb raó diran de nosaltres, apart de moltes coses més, que no fórem lo suficient homes per a defensar el llegat que vàrem rebre d'altres, el dret a viure.

Tal vegada sigui llavors quan ens donem compta de que "Quan la muntanya es crema...".

DANIEL

Agost 1980